

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СПОРТУ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступниця директора з навчальної роботи

Світлана ПАРХОМЕЦЬ

» серпня 2024 року

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

1. Основні характеристики	
Назва освітнього компонента	Анатомія людини
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітньо-професійна програма	Фізична культура і спорт
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Рік підготовки	1
Семестр	I, II
Форма навчання	денна
Статус освітнього компонента	обов'язковий, цикл природничої підготовки
Обсяг	кредити – 5 загальний обсяг годин – 150 годин аудиторної роботи - 80, з них: лекцій - 36, семінарських та практичних занять - 24, лабораторних занять – 20, годин самостійної роботи - 70, годин консультації – 3.
Контрольні заходи	письмове опитування, тестовий контроль, презентація робіт, контроль самостійної роботи студентів, тестування за результатами вивчення змістових модулів, виконання практичних домашніх завдань, екзаменаційний контроль.
Мова викладання	українська
Розміщення освітнього компоненту	http://www.dfks.com.ua
2. Кадрове забезпечення	
Циклова комісія, що забезпечує викладання	циклова комісія професійної та практичної підготовки
Викладач	Світлана ПОЛТОВА
Електронна пошта (чи персональний сайт) викладача	golovkosvitlanadfsk@gmail.com

3. Мета та предметні результати навчання	
Мета освітнього компонента	забезпечення майбутніх фахівців галузі фізичного виховання, спорту та здоров'я людини науково обґрунтованими знаннями будови людського тіла як об'єкта їх майбутньої діяльності та необхідними практичними навичками.
Компетентності	<p>ЗК1 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК4 Здатність до набуття в процесі навчання або професійній діяльності широких спеціалізованих фактологічних та теоретичних знань.</p> <p>ЗК5 Здатність до розуміння (усвідомлення) рівня отриманих в процесі навчання або професійній діяльності знань.</p> <p>ЗК7 Здатність до розв'язання типових спеціалізованих задач широкого спектра, що передбачає ідентифікацію та використання інформації для прийняття рішень.</p> <p>ЗК8 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК11 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК12 Здатність визначати роль фізичного виховання і спорту для формування здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я людини.</p> <p>ЗК17 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у практичній діяльності.</p> <p>ЗК18 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК19 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК4 Здатність до використання знань про будову й функціонування організму людини для ефективної розробки індивідуальних та групових оздоровчих, навчально-тренувальних програм.</p> <p>СК9 Здатність до оцінки та моніторингу рівня здоров'я людини.</p> <p>СК10 Здатність здійснювати аналіз вікових та індивідуальних особливостей вихованців.</p> <p>СК16 Здатність до проведення контролю стану організму під впливом фізичних навантажень за функціональними показниками.</p>
Програмні результати за ОПП	<p>РН2 Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією, дотримуватися етики ділового спілкування.</p> <p>РН5 Застосовувати академічні знання та практичні навички в організації самостійної роботи та розвитку.</p> <p>РН11 Зміцнювати особистісне та громадське здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя.</p> <p>РН16 Застосовувати у професійній діяльності знання анатомо-фізіологічних особливостей організму людини під час планування занять фізичною культурою і спортом.</p>

Результати навчання за освітнім компонентом	
Знати	<ul style="list-style-type: none"> - рівні організації організму людини; - будову людського організму, та процеси життєдіяльності; - анатомічну номенклатуру; - фізіологічні та функціональні системи людського організму; - взаємозв'язок будови органів з виконуваними функціями.
Вміти	<ul style="list-style-type: none"> - характеризувати організм людини як біологічну систему;

	<ul style="list-style-type: none"> - розпізнавати органи та системи органів людини на моделях, муляжах, пластинчастих препаратах; - пояснювати зв'язок між будовою і функціями органів організму людини; - опрацьовувати наукову літературу з анатомії людини; - користуючись методичними посібниками, підручниками та атласом, а також на основі знань теоретичного матеріалу розрізняти м'язи за їх груповими та функціональними ознаками; - розрізняти шкіру та її похідні, досконало володіти знаннями про будову молочної залози жінок; - користуючись методичними посібниками, підручниками та атласом, а також на основі знань теоретичного матеріалу визначати судини великого та малого кіл кровообігу, черепно-мозкові та периферичні нерви.
--	--

Структура освітнього компонента			
№	Тема	Зміст теми	Завдання/ форми контролю
І курс, І семестр			
Модуль 1. Введення в дисципліну «Анатомія людини»			
1	Тема 1.1. Анатомія як наука	Вступ до анатомії. Предмет та зміст анатомії, її місце серед біологічних наук. Основні етапи формування, анатомії як медичної науки. Анатомічна номенклатура. Рівні організації організму людини. Площини, осі та лінії тіла людини. Цитологія. Клітина – найменша структурно-функціональна одиниця організму людини. Тканинний рівень організації організму людини. Гістологія. Будова і функції тканин організму людини. Поняття про орган, систему органів, апарат, організм як ціле.	Самостійне опрацьовування літератури. Семінарське заняття. Індивідуальні та групові завдання Практична робота
Модуль 2. Анатомія опорно-рухового апарату			
1	Тема 2.1. Загальна анатомія кісток і їх з'єднань	Вчення про кістки (Osteologia). Розвиток кістки як органа, її ріст та регенерація. Вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на ріст і розвиток кісток. Вікові особливості кісток. Різниця в будові дитячої, юнацької, дорослої та старечої кісток. Загальна анатомія з'єднань кісток (Arthrologia). Вікові, статеві і індивідуальні особливості з'єднань кісток. Зміни перервних і неперервних з'єднань кісток під впливом фізичних вправ. Фізіологічні вигини хребта і їх функціональне значення.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання. Семінарське заняття. Практичні роботи. Самостійне опрацьовування літератури.

		<p>Поняття про сколіоз. Осьовий скелет та грудна клітка, їх будова, функції, з'єднання. Скелет голови – череп; його відділи, з'єднання кісток. Склепіння і основа черепа. Топографічні утвори черепа. Черепні ямки. Очна ямка. Носова порожнина. Носові ходи. Сконева та підсконева ямки. Крилопіднебінна ямка. Контрофорси черепа. Скелет верхньої та нижньої кінцівок. Тверда основа кисті і її практичне значення. Склепіння (підйоми) стопи, їх функції. Фактори, що зміцнюють підйоми стопи. Зв'язковий апарат стопи. Огляд рухів у суглобах верхньої та нижньої кінцівок навколо основних осей обертання. Рентгенологічне дослідження в сучасній анатомії та медицині. Рентгенанатомія структур опорно-рухового апарату.</p>	
2	<p>Тема 2.2. Предметна міологія</p>	<p>Будова та класифікація м'язів. Вплив фізичних вправ і спорту на форму, будову і розвиток м'язів. Вікові особливості. Елементи біомеханіки м'язів. Важливий принцип роботи рухового апарату. М'язи голови, шиї та тулубу. Рухи тулуба і голови. М'язи кінцівок. М'язи плечового поясу та вільної верхньої кінцівки. М'язи тазового поясу та вільної нижньої кінцівки.</p>	<p>Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання. Семінарські заняття. Лабораторні роботи. Реферати. Самостійне опрацювання літератури.</p>
І курс, II семестр			
Модуль 3. Вчення про нутрощі (Splanchnologia)			
1	<p>Тема 3.1. Анатомія внутрішніх органів</p>	<p>Травна система. Будова, розвиток, варіанти і аномалії, вікові особливості печінки, жовчного міхура та підшлункової залози. Шлунково-кишковий тракт. Травні залози. Дихальна система. Вплив фізичних вправ на дихальну систему. Система органів дихання, її</p>	<p>Тести, презентації, лабораторні роботи. Семінарські заняття. Реферати. Самостійне опрацювання літератури..</p>

		<p>будова і функції. Плевра. Сечовидільна система Будова, розвиток, варіанти і аномалії, вікові особливості органів чоловічої статеві системи. Жіночі статеві органи. Сечостатевий апарат. Серозні оболонки та їх похідні. Будова сполучнотканинної-епітеліальної оболонки.</p>	
2	Тема 3.2. Анатомія органів внутрішньої секреції	<p>Ендокринна система. Розміщення та особливості будови ендокринних залоз. Ендокринні залози.</p>	<p>Лабораторна робота. Семінарське заняття. Самостійне опрацювання літератури. Письмові відповіді на окремі питання.</p>
Модуль 4. Вчення про серцево-судинну систему (Angiologia)			
1	Тема 4.1. Анатомія судинної та імунної системи	<p>Загальна анатомія серцево-судинної системи. Вплив фізичних вправ і спорту на будову серцево-судинної системи. Серце, його топографія, будова й фази роботи. Кола кровообігу. Центри провідної системи серця. Вікові зміни серця: будова, положення, функції. Місця визначення пульсації і притискання великих артерій в ділянці голови, шиї, верхніх та нижніх кінцівок. Сучасні інструментальні методи дослідження серцево-судинної системи. Імунна і лімфатична системи. Основні закономірності розміщення лімфатичних судин. Вікові зміни лімфатичної системи. Лімфатична система, її будова і функції. Органи кровотворення та органи імунної системи.</p>	<p>Тести, презентації, лабораторні роботи. Семінарські заняття. Реферати. Самостійне опрацювання літератури.</p>
Модуль 5. Вчення про нервову систему (Neurologia) та органи чуття			
1	Тема 5.1. Анатомія нервової системи	<p>Нервова система. Розвиток нервової системи – елементи філо- і онтогенезу. Будова й функціональне значення нервової системи. Спинний мозок. Спинномозковий нерв. Соматичні сплетення. Оболонки спинного мозку. Спинномозкова рідина, її склад і функції. Розташування та утворення спинномозкових сплетень.</p>	<p>Тести, презентації, лабораторні роботи. Практична робота. Семінарське заняття. Самостійне опрацювання літератури. Письмові відповіді на окремі питання.</p>

		Головний мозок. Провідні шляхи головного і спинного мозку. Визначення коефіцієнту функціональної асиметрії мозку. Периферична нервова система. Автономна нервова система. Особливості будови нервової системи осіб різного віку та морфологічні прояви її адаптації до фізичних навантажень.	
2	Тема 5.2. Анатомічна характеристика аналізаторів	Загальна естезіологія. Органи зору, нюху, смаку. Органи слуху та вестибулярний апарат. Будова шкіри. Світло заломлюючі середовища ока. Апарат акомодатії і порушення зору. Спіральний кортіїв орган. Механізм сприйняття звуку. Хід аналізаторів м'язово-суглобового відчуття, шкірних аналізаторів температури, болю й дотику.	Самостійне опрацювання літератури. Семінарські заняття. індивідуальні та групові завдання.
	Підсумкове тестування	Екзамен	Тести. Відповіді на окремі питання.

Дидактичні методи	На лекційних заняттях	бесіда, дискусія, створення ситуацій пізнавальної новизни, створення ситуації зацікавленості, переконання у значущості навчання.
	На практичних заняттях	самостійна робота з книгою, письмова робота, самостійна робота під керівництвом викладача, вправи з виконанням вимог, заохочення, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, усні заліки, усні іспити, контрольні письмові роботи, заліки, іспити, контрольні та лабораторні роботи.
Література основна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анатомія людини: підручник у 3 томах / А.С. Головацький, В.Г.Черкасов, М.Р.Сапін, А.І.Парахін, О.І.Ковальчук. Вид. 6-те, доопрацьоване. Вінниця: Нова книга, 2019. 1200с 2. Анатомія людини. В.Г.Черкасов, С.Ю.Кравчук. – Вінниця: Нова книга, 2015. С.176-184. (навчально-методичний посібник). 3. Черкасов В.Г., Хмара Т.В., Макар Б.Г., Проняев Д.В. Анатомія людини. Чернівці: Мед.університет. 2012. 462 с. (підручник). 4. Самусев Р.П. Атлас з анатомії людини. Тернопіль: «Навчальна книга «Богдан», 2017. 5. Анатомія людини : курс лекцій: навчальний посібник / Ю.П. Костиленко, О.К. Прилуцький, В.Г. Гринь, І.І. Старченко.- Полтава : Гонтар О.В., 2015. - 188 с. 6. Сидоренко П.І. Анатомія та фізіологія людини: підручник. – К.: Медицина, 2015. – 248 с 7. Неведомська Є. О. Нормальна анатомія людини: навч. посіб. для практичних і самостійних робіт для студ. вищ. навч. закл. / Євгенія Олексіївна Неведомська. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2019. – 66 с. 	

Література додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бріжата А.І. Анатомія людини. Зошит для лабораторних робіт. – Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2011.- 56 с 2. Костиленко Ю.П. Практикум з анатомії людини. – К.: Вид-во Медицина, 2015. 3. Григорєва О.А., Світлицький А.О. Конспект лекцій з дисципліни «Анатомія людини», - 2020. – 172 с. 4. Шварц Л.О. Абрамчук О.М. Лабораторні роботи з курсу „Анатомія людини”, - 2012. 5. Чижик В.В., Запорожець О.П. Спортивна морфологія: навчальний посібник для студентів. – Луцьк: ПВД Твердиння, 2009. 6. Гриньків М.Я., Музика Ф.В., Маєвська С.М., Куцериб Т.М. Навчальний посібник для лабораторних занять з курсу «Анатомія людини». – Львів, ЛДУФК, - 2012.
---------------------------------	---

Вид діяльності здобувача освіти	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5		Загальна кількість балів
	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	
Робота на семінарському занятті			2	3	3	3			1	3	18
Робота на практичному занятті	1	2							1	2	4
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)			6	2	4	2	2	2	2	2	28
Виконання завдань для самостійної роботи	2	1	3	1	2	1,5	4	1	3	1	15
Виконання МКР	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	20
Екзамен											15
Разом						100					

4. Політика освітнього компонента

Правила взаємодії	<p>Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання.</p> <p>Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.</p> <p>Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.</p> <p>Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Недопустимість пропусків та запізень на заняття, порушення термінів захисту індивідуальних завдань та відпрацювання пропущених занять (заборгованості).</p> <p>У разі наявності плагіату в будь – яких видах робіт здобувача освіти, він не отримує оцінку і повинен виконати повторно завдання, які передбачені програмою дисципліни.</p>
Додаткова інформація	<p>Під час дистанційного навчання, якщо завдання виконано пізніше встановленого терміну, то воно перевіряється після закінчення навчального семестру.</p>

Силабус:

складено Світланою ПОЛТОВОЮ – спеціалістом вищої кваліфікаційної категорії, старшим вчителем

Обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки

Протокол від «18» серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії [підпис] Людмила КОПИЛЕНКО
«18» серпня 2024 року

Затверджено на засіданні методичної ради коледжу

Протокол від «19» серпня 2024 року № 1

Голова методичної ради [підпис] Олена КУДЗІЄВА
«19» серпня 2024 року